

remiss@boverket.se

Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö.

Boverkets diarienummer 29/2022

Bakgrund

Förslaget till föreskrifter med hänsyn till hygien, hälsa och miljö bygger på den nya regelmodell för Boverkets byggregler som utarbetats inom ett regeringsuppdrag. Avsikten med den nya regelmodellen är bland annat att förbättra förutsättningarna för byggsektorn att utarbeta innovativa lösningar. Förslaget skapar förutsättningar för nya oprövade lösningar. Den nya regelmodellen innehåller inte några allmänna råd. De allmänna råd som finns i dagens byggregler omformuleras i en del fall till föreskrifter, i andra fall utgår de allmänna råden.

Svenskt Vattens synpunkter

Svenskt Vatten synpunkter i detta svar på Boverkets remiss är dels principiella gällande regelmodellen, dels synpunkter på förslagen till föreskrifter angående fuktsäkerhet, vatten och avloppsinstallationer samt utsläpp till omgivningen.

Svenskt Vattens synpunkter på regelmodellen

Den nya regelmodellen där föreskrifterna i huvudsak är baserade på funktionskrav innebär en utmaning när det gäller att formulera tillräckligt tydliga föreskrifter för att det ska gå att utläsa vad som ska uppnås och hur det ska kontrolleras att funktionskraven är uppfyllda.

Utmaningarna blir särskilt stora när funktionskraven är kvalitativa snarare än kvantitativa. Syftet att en föreskrift ska förtydliga allmänna regler i lagar eller förordningar kan då bli svårt att uppnå.

Svenskt Vatten ser positivt på byggregler som förtydligas och samtidigt öppnar upp för nya tekniska lösningar. Att anpassa preciseringsnivån efter vilken situation en föreskrift gäller för kan också vara rimligt.

Samtidigt ser Svenskt Vatten en del faror med den nya regelmodellen. Vem avgör om det är sannolikt att nya oprövade lösningar kommer att uppfylla funktionskraven och vad händer om det senare visar sig att kraven inte är uppfyllda? Den nya regelmodellen kan komma att öka belastningen på kommunerna på grund av ökat behov av granskning av handlingar i samband med bygglov och ökat behov av tillsyn om de nya innovativa lösningarna visar sig inte uppfylla funktionskraven. Regelmodellen innebär att ett större ansvar för att krav i lagstiftningen

uppfylls läggs på byggbranschen och kommunerna. Uppfylls inte funktionskraven riskerar tredje man drabbas, särskilt när kraven blir svåra att uppfylla i efterhand.

Om inte föreskrifterna kompletteras med en tydlig vägledning finns det risk för att det nya sättet att skriva föreskrifter kommer att göra processen svårare för byggherrar med mindre erfarenhet eller mindre resurser. Detta skulle kunna uttryckas som att det blir lättare för de som kan mycket och svårare för de som kan mindre. En jämförelse med de övriga nordiska länderna visar att samtliga våra grannländer har någon form av förklarande dokument, vägledning, anvisning eller allmänna råd som kompletterar föreskrifter eller förordningar. Svenskt Vattens förslag: De nya föreskrifterna bör kompletteras av en utförlig vägledning.

Föreskrifter som bygger på kvalitativa funktionskrav kommer med all sannolikhet ställa högre krav på den enskilda bygglovshandläggare på kommunen som ska granska handlingarna. En vägledning kan vara till hjälp i det praktiska arbetet men den nya regelmodellen kommer även innebära behov av utbildningsinsatser och behov av löpande koordinering/uppföljning av ärenden så att inte tolkningar, arbetssätt och bedömningar glider isär mellan kommunerna. Det riskerar skapa en rättsosäkerhet där den ena kommunen tolkar på föreskrifterna visst sätt och en annan kommun på annat sätt.

Det är en bra intention att öppna för ”oprövade lösningar” och därigenom förutsättningar för innovation samt teknikutveckling. Men själva bedömningsgrunderna och arbetssättet för bedömning/tillsyn måste koordineras och vara enhetliga mellan kommunerna – här bör Boverket ha en plan för hur man avser minska risken för att föreskrifterna tolkas på olika sätt. Svenskt Vattens förslag: Boverket bör ta fram en plan för hur man ska säkerställa en rättssäker tillämpning av föreskrifterna som är lika i hela landet.

Indelning av föreskrifterna

Föreskrifter om vatten och avloppsinstallationer uppdelade på tre kapitel, kap 7. Fuktsäkerhet, kap 8. Vatten och avloppsinstallationer och kap 9. Utsläpp till omgivningen. Det nya sättet att dela in föreskrifterna innebär att föreskrifter som gäller vatten- och avloppsinstallationer är fördelade på tre olika kapitel. Ur va- och VVS-branschen synvinkel bidrar inte uppdelning på tre kapitel till tydligheten.

Svenskt Vattens förslag: Samla alla föreskrifter om vatten- och avloppsinstallationer i ett kapitel.

Synpunkter på förslagen till föreskrifter

Kap 7. 5 §: I beskrivningen av förslaget till forskrift anges att lokalt omhändertagande av dagvatten är en faktor som ökar sannolikheten för vatten som belastar byggnaden.

Ledningssystem för bortledning av dagvatten är inte och kommer inte att kunna dimensioneras för skyfall och kommer inte att kunna skydda byggnaderna vid kraftiga regn. Detta skydd måste skapas på tomtmark.

Svenskt Vattens förslag: Förtydliga beskrivningen så att det framgår att anläggningar för fördröjning och lokalt omhändertagande av dagvatten ska utformas så att sannolikheten för vatten som belastar byggnaden minimeras.

Kap 7. 10 §: Det framgår inte av föreskriften att de faktorer som särskild hänsyn ska tas till vid utformning av vatten- och avloppsinstallationer är exempel. I beskrivningen av föreskriften

står det att punktlistan inte är uttömmande utan bara exempel men detta framgår inte av själva föreskriften.

Svenskt Vattens förslag: Förtydliga föreskriften så att det framgår att punktlistan är exempel på vad som ska tas särskild hänsyn till vid utformning av vatten och avloppsinstallationer.

Ordet bärförmåga tillför inget i föreskriften och bör strykas. En vatten- och avloppsinstallation ska inte bära något därför räcker det att säga att installationen ska vara tillräckligt beständig. Svenskt Vattens förslag: Stryk ordet bärförmåga.

Vilka andra kemiska processer än korrosion avser föreskriften? Kan föreskriften förtydligas genom att byta ut "kemiska processer" mot korrosion?

Svenskt Vattens förslag: Byt ut "kemiska processer" mot korrosion

Kap 8. 2 §: Det fram inte tydliga av beskrivningen av nationella och europeiska regler om vatten- och avloppsinstallationer att det europagemensamma systemet för märkning av produkter avsedda att användas i kontakt med dricksvatten enbart kommer att gälla produkternas hygieniska egenskaper. Detta bör förtydligas i den fortsatta kommunikationen gällande föreskrifterna.

Svenskt Vattens förslag: I den fortsatta kommunikationen om de nya föreskrifterna bör Boverket förtydliga att de europagemensamma system för märkning av produkter avsedda att användas i kontakt med dricksvatten enbart gäller hygieniska egenskaper.

I beskrivningen av föreskriften anges att dricksvattenkvaliteten i Sverige gör att avzinkningshårdiga metaller måste användas i produkter avsedda att användas i kontakt med dricksvatten. Svenskt Vatten anser att påståendet är för generellt. Det finns stora variationer i dricksvattenkvalitet i Sverige och det går inte visa på någon typisk svensk dricksvattenkvalitet. Det finns platser i Sverige där dricksvattenkvaliteten är sådan att det är olämpligt att använda produkter av mässing som inte är avzinkningshårdig men detta gäller inte generellt. Behovet av avzinkningshårdighet gäller mer specifikt för produkter av mässing som används i kontakt med mjukt vatten med låg alkalinitet.

Svenskt Vattens förslag: Förtydliga att behovet av att använda produkter av avzinkningshårdig mässing gäller områden med mjukt vatten med låg alkalinitet.

Kap 8. 3 §: Det allmänna rådet om bly som finns i BBR 6:62 finns inte med i förslaget till föreskrift. Svenskt Vatten ser inte detta som någon nackdel eftersom ett allmänt råd om en parameter kan tolkas och delvis har tolkats som att det bara är bly som är av betydelse när det gäller material i kontakt med dricksvatten.

Kap 8. 5 §: Det tidigare kravet i BBR 6:631 på att installationer för "övrigt vatten" ska vara märkta är överflyttat till att installationer för tappvatten inte ska kunna förväxlas med installationer för vätskor av annat slag. Vilka installationer som kommer vara märkta kommer alltså bero på när en byggnad är uppförd. Detta ökar risken för fel som innebär att dricksvattnet förorenas av vatten av annat slag.

Svenskt Vattens förslag: Komplettera föreskriften med ett krav på att installationer för "vatten av annat slag" ska vara märkta.

Det generella förbudet mot att koppla ihop tappvatteninstallation med installationer för vatten av annat slag tas bort samtidigt som kraven på återströmningsskydd blir mindre tydliga. Svenskt Vatten anser att detta innebär stora risker för att dricksvatten förorenas av vatten av annat slag. Det generella förbudet mot att koppla ihop tappvatteninstallationer med installationer för vatten av annat slag bör vara kvar. Kraven på återströmningsskydd bör förtydligas, se kommenterar gällande kap 8. 6 §.

Svenskt Vattens förslag: Föreskriften bör formuleras så att utgångspunkten är att det är förbjudet att koppla ihop tappvatteninstallationer med installationer för vatten av annat slag. Undantag från förbudet kan medges om det finns skydd mot att tappvattnet förorenas, t ex återströmningsskydd med rätt skyddsklass.

Kap 8. 6 § Eftersom det allmänna rådet där SS-EN 1717 nämns har tagits bort behöver föreskriften kompletteras med ordet återströmning. Med nuvarande skrivning är det inte tydligt att det måste installeras återströmningsskydd i vissa tillämpningar.

Svenskt Vattens förslag: Förslag till justering av föreskriftenså att tappvattnet inte kan förorenas av gaser eller vätskor genom återströmning eller på annat sätt.

Kap 8. 10 §: Med föreslagen formulering av föreskriften saknas nedanstående mening som finns i BBR 6:73

Anslutning till allmän va-ledning ska göras ovan uppdämningsnivån för den allmänna va-ledningen.

Svenskt Vattens förslag: Föreskriften kompletteras med, Anslutning till allmän va-ledning ska göras ovan uppdämningsnivån för den allmänna va-ledningen.

En komplettering av föreskriften kommer att öka tydligheten om hur anslutning till allmänna ledningar ska ske och minska riskerna för fel som kommer att drabba fastighetsägarna.

Kap 8. 13 §: Föreskriften bör komplettera så att det framgår att installationen ska vara utformad så att skadliga ämnen avskiljs.

Svenskt Vattens förslag: Föreskriften bör kompletteras på följande sätt. Installationer för spillvatten, där vattnet kan innehålla skadliga ämnen i mer än obetydliga mängder, ska vara utformade så att dessa ämnen avskiljs och inte kan släppas ut oavsiktligt.

Kap 8. 14 §: Förslaget till föreskrift innehåller krav på att sannolikheten för mikrobiologisk tillväxt inte blir oacceptabelt hög. Beroende på vilket vatten av annat slag som installationen är avsedd för kan det finnas andra kvalitets- och beständighetsfrågor som behöver hanteras. Installationens beständighet täcks delvis in av kap 8. 2 § men det kan ändå vara viktigt att förtydliga i föreskriften att vatten av annat slag kan ställa andra krav på material och installationer än tappvatten, ökad risk för korrosion, risk för partiklar som kan sedimentera i lågpunkter m m.

Svenskt Vattens förslag: Föreskriften bör kompletteras så att det framgår att installationer för vatten av annat slag kan ställa andra krav på material och installationer än tappvatten.

Kap 9 3 §: Eftersom föreskriften gäller avloppsvatten gäller den både dag-, drän- och spillvatten. Enligt föreskriften ska avloppsvatten föras bort via en allmän va-anläggning eller renas eller tas om hand på annat sätt i en enskild anläggning. Med nuvarande formulering av föreskriften är det inte tydligt att dagvatten kan och bör fördröjas lokalt för att i ett senare skede föras bort via en allmän va-anläggning.

Svenskt Vattens förslag: Förtydliga föreskriften så att det tydlig framgår att dagvatten kan och bör fördröjas lokalt om det i ett senare skede ska föras bort via en allmän va-anläggning.

Föreskrifter som saknas i förslaget:

För nedanstående föreskrifter i BBR saknas motsvarande föreskrifter i förslaget. Motsvarande föreskrifter finns inte heller med i Boverkets förslag till föreskrifter om krav på tomter m.m.

6:642 Installationer för dagvatten

Dagvatteninstallationer ska kunna avleda regnvatten och smältvatten så att risken för översvämning, olycksfall eller skador på byggnader och mark begränsas.

Dagvatteninstallationer ska ha anordningar för avskiljning eller behandling av sådana ämnen som kan störa funktionen eller medföra skador på installationen, avloppsanläggningen eller recipienten.

6:643 Installationer för dräneringsvatten

Dräneringsvatten ska avledas antingen med självfall direkt till marken, om detta kan ske utan att dräneringen försämras, eller till dagvattenförande ledningar. Ledningar för dräneringsvatten ska förses med en brunn med slamsamlingsanordning som placeras före ledningens anslutning till dagvattenledningen.

Svenskt Vatten har inte sett någon kommentar om att föreskrifterna har tagits bort eller någon motivering till varför föreskrifterna inte skulle behövas.

Svenskt Vattens förslag: Boverkets föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö bör kompletteras med föreskrifter som motsvarar BBR6:642 och BBR 6:643.

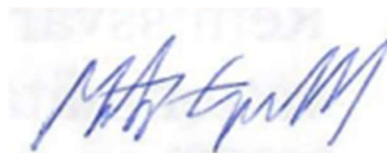
För Svenskt Vatten

Pär Dalhielm

VD

Svenskt Vatten AB

Mats Engdahl

Expert dricksvattenproduktion

Svenskt Vatten AB